

פסנתרן ציר וכוכב קולנוע

לפני חמש שנים האיר לפתע בארצנו כוכב חדש: זיגי וייסנברג. אשר בן 15, שבא לארץ מבולגריה, אשר בה היה תלמידו של הקומפוזיטור הפסנתרן המהולל ולידגורוף, עלה על הבמה והקיטים את שמעו. הכל הסכימו: ברק של גאון ניכר בניגונו, כשרון בלתי רגיל.

אפילו הבקורת המקצועית שלנו הרגילה לחפש באמן את הסדרונות הגימנים לעיני הכל, ולא רק לעיני המבקר, שהם בדרך כלל קצרי ארוח (במקרה הנידון היה הסרטון: הגיל) ודעה הפעם להתלהב. אמנם היא לא החמיצה את הפסוק השיגרת "עליו לע" בור תהליך של התבגרות", אך לעומת זה היא גם העזה לצטט ספוק שיגרתו אחר "עתיד מזהיר צפוי לו".

מזור: המבקרים צדקו

וראה פלא: המבקרים צדקו. זיגי וייסנברג הנו כיום בן 21 ומאז היה בן 15 -- התבגר. זה ניכר גם בחליפתו האלגנטית, העניבה ועישון הסיגריות נהוגות אמריקה, וגם הנבואה התקיימה: זיגי נחשב כיום לאחד העומד בשורה הראשונה של הפסנתרנים באמריקה.

יור פלא - קארייריסט

זיגי וייסנברג הוא גוח לשיחה, חריף בזה, בעל תפיסה מהירה והכל אומר בו אמנות, ולאו דוקא אמנות המוסיקה בלבד. הוא גם מצייר, הוא גם מושך בעט ועוד מעט יהיה לשחקן קולנוע. אמריקה הדרומית באה אליו ההצעה שחקן בסרט עם דולורס דל ריו. לשחקן סופרנו אם הפסנתרן מעדיף את הבר על-המנענעים, השיב זיגי בשלילה. "ראשית כל דבר - אני רק מנגן שם, ואיני משחק שם בתפקיד מאהב, כפי שסבורים רבים. "אגב, הרי סוף הפסנתרן בר המול, "דולורס דל ריו היא זקנה מדי כדי שתהיה לי לבת זוג, אפילו בסרט. ותוך מזה - פרסומת זה חשוב מאד בקריירה".

איך עושים קאריירה

מה זה קאריירה? איך עושים קאריירה? פשוט מאד, שאלו את זיגי וייסנברג. מהאקז נסע ישר לפילדלף, פיה, נרשם להתחרות כל-אמריקאית של מוסיקאים. קיבל את הפרס הראשון, והשתתף בהתחרות שניה של פסנתרונם, כעבור חרשים ושוב קבל את הפרס הראשון. אחר כך חתם על חוזה עם "קולומביה", חברת ההקלטה ומאז זיגי אגת לו "קולומביה", וכך נוסע זיגי מארץ לארץ ועורך קונצרטים וזוכה לתהילה ולהערכה רבה. בינתיים קלט כמה יצירות בשביל חברת "הינו סטורס ויסי", הנה כי כך עושים קאריירה...

זיגי מכחיש בכל תוקף כאילו הופיע באמריקה בבולגרי לאחר שהאימפרסריו אמר, כי יש כבר ישראלים והוא זקוק למשהו חדש. היפך, "כל הזמן הייתו ישראלים" אומר זיגי בעברית, הנופלת כיום מהאנגלית שלו, "אפילו הפספורט שלי הוא עד היום ארצישראלי". עתה ידא ויסיפו לזיגי דרכון מיוחד, כי בזמן שזיגי עשה קאריירה כמה בניינים מדינה, אבל בזכות מה? עוד הוכחה, כי זיגי וייסנברג מצא מלאים בסולם הקאריירה הגדולה: מוסדות יש-ראליים רבים פונים אליו בלי הרף שיגנו לטובתם (סמכו על השליחים שלנו, הם יודעים כבר למי לגנות), אבל לדאבוני הגדול - מגלה הפסנתרן - גיש יותר מוסדות יהודים באמריקה מאשר מספר הקונצרטים שאני מסיג לתי."

ואשר לזיגי וייסנברג הפסנתרן הנדיר, הרי אין כלל צורך להציג אותו מעל פני עמוד זה. הוא מטיב לעשות זאת בעצמו באצבעותיו מעל לבמת התיאטרון, והוא עוד יסיף להציג את עצמו במסגרת הרסיטלים, שייערכו בקרוב.

כוכב היפנוזה, קסם-מונטי

הכוכב המזהיר שעלה זה עתה בשימי היצירה המוסיקלית של אמריקה הוא ג'יאן קארלו מנוטי, איטלקי המתגורר משחר לילות בארצות הברית. שמו של מנוטי אינו יורד ממש מעל דפי העיתונות, וגדולי המבקרים, רובם ככולם, גמרו עליו והלל: גאון ממדרגה ראשונה, מקורי ביותר, מהפכן, מהפנט בתפיסתו וסגנונו.

מי הוא ג'יאן קארלו מנוטי זה, מה הסגנון החדש שלו, ומדוע זכה מנוטי קאי זה לפרסום כה גדול. פרסום נדיר כזה?

אמנם מנוטי ידוע מזה כמה שנים בחוגי המוסיקאים, וכבר לפני עשר שנים ומעלה ניבאו לו מוסיקאים כטופי קאניני ופריץ ריינר עתיד מזהיר, הגם שכולם ראו בו מהי פכן עקשני, סוגי נונו עומד בסיומן "אקסטרואאנציה מקסימלית", אלא שבשנה האחרונה הלך וגבר הפרסום סביב אישיותו לא רק בחוגי הבקאים אלא גם בקרב הקהל הרחב, ובחרישים האחרונים אין לך באמריקה סנסציה אמנותית שתעלה על זו שש"מה "מנוטי", והכתיבה היא ליצירתו האחרונה, המוצגת עתה בברוקליין וש"מה "הקונסול", והינה כן אחר הפל"איים הגדולים ביותר של אמריקה: "הקונסול", אינה אלא "אופרה, ואף על פי כן הולכים ונמכרים הכרטיסים להצגותיה בעד חרשים מראש, באופן שאנשים אשר רכשו כרטיסים במאי יוכיחו לראות את המחזה רק ביולי...

נאטורליזם 1950

מנוטי הקומפוזיטור הוא גם מחבר מתזמתי, גם הבמאי ואפילו המנהל והאימפרסריו של העסק, אשר למוזיגה בין הטכסט והמוסיקה קדמו לו כמה קומפוזיטורים גדולים, ובראש וראשונה ואנגר, היתרון בדבר הוא בזה שהמלה הצליל, כשמחברם הוא אותו אדם, מהווים שלמות, מוזיגה טבעית של שני יסודות באמנות, הנובעים אחד ממשנהו. הימנות של מנוטי, אף היא אינה חדשה, ומה שנים הכריז מנוטי מלחמה על המלאכותיות שבאופרה. הוא מבקש להביא ניש לאמנות רוח של מציאות (אכן קדמו לו בשאיפה זו "האריסטים" האיטלקים, עם פוצ'יני בראשם) אולם אשר השיג מנוטי בנאטורליזם זה עולה על כל מה ששמצא לו בטיי באמנות האופרה עד כה. לצדו של מנוטי עומדת אמנם הזכות של ימינו, כאשר המוסיקאי יכול להשתמש באמצעים מודרניים, הוא חפשי יותר, וכופר לחלוטין, אם יש לו צורך בכך, בכל שיגרא ובכל חוק אשר עוד לפני כמה עשרות שנים היו קודש קדשים, ועל הכל, כמובן, פועל כאן הכשרון המקורי, ההעזה בביטוי, הדמיון והכוח הסוגסטיבי של שלמות המחזה. באמצעים מקוריים של ביטוי מצליח מנוטי לחזור לתוך גנוי משתמו של הומועי, הוא מתרגם את ההרגשה והמלה, המשפט והרעיון הנשמעים על הכימה לשפת צלילים מקורית ביותר.

אזינו מבקרים אחרת...

לאחר הצגת "הקונסול" יצאו המבקרים מכליהם, וירגילו תומסון, גדול המבקרים באמריקה, כתב על היצירה: "היא תופסת מקום מכובד ביותר בתולדות התיאטרון של המאה", "נצחון כביר" - הגדיר את האופרה אוליך דאונס, המבקר השמרני וקר המזג - "הכל נכתב כאן מן הלב, באמתיות מפליאה, מתוך ידיעה עצומה של נפש האדם", "הישג שעושה היסטוריה" - אמר גדלס ווט. "הדרמה המוסיקאלית המציגת ביותר במשך שנים רבות" - הגדיר ברוקס אסקינסון, ה"דיקטאטור" של המשכנים בעט בעיני תיאטרון. "מחשמל", "מהפנט", "לא יאומן" וא"פילו "פצצה ממש" - כך קיבלה ה"קורת את "הקונסול", ויצירתו האחרונה של מנוטי קיבלה את הפרס המכובד של מבקרי האמנות באמריקה. אצלנו

הפסנתרן זיגי וייסנברג

עניבה וסיגריה אמריקאית.

היו ודאי המבקרים פוסקים: "ניכרת בו התקדמות..."

ובהמשך ההצלחה החל עתה ויכוח בין אמריקה ואיטליה: מנוטי שיין לנו" (מובן מאליו, כי שתי הארצות לא "נלחמו" כלל על מנוטי זה כל עוד לא הלך שמו לפניו; זהו טבע הדברים - כל מולדת הופכת לך אם ואחות לאי דוקא כאשר הנך זקוק לכך ביותר).

נוסח ריפורמז'ה עז הווי חיינו

שלא כדוגמת תוכן רובן של האופרות שנכתבו במאות שנים (חצר המלך, נסיכים ואבירים, תערוכת שמלות, אהבה, קנאה (באלט) מגיש לנו מנוטי פרשה אפורה של חיי יום יום, כמעט בנוסח של עתון. מוסר ההשכל של המחזה: חופש פשוט, והוא חשוד בעיני המשטרה. האיש נמלט מידי המשטרה. אשתו משדלת להגר לארץ אחרת. יש לאשה תינוק, וכן נלחית אליה חתונה. יום יום הולכת האשה (עם התינוק בעגלה) למשרד הקונסול, אולם נציג המדינה הורה תמיד עסוק (בנוסח שלנו: "בישיבה") בחדר ההמתנה וישיבים אנשים אחרים ואף מחכים עד שיתקבלו חיי הקונסול. עוברים ימים, כל יום מחתימים את האנשים על הניירות, בקי שות וכו'. האנשים ממלאים טפסים ומחכים בתור... בינתיים מת התינוק, בלסוף נמסאו החיים על האשה והיא שולחת יד ננפשה, והו בערך תוכן המחזה האפור הזה ששמו "הקונסול". יש במחזה כמה רמזים דקים, אחד מהם, למשל, הוא בתמונה מוזעזת ביותר,

כאשר באחד הימים עומדת האשה סוף להתקבל על ידי הקונסול. המזכירה מכריזה, כי מיד לאחר שיצא מחדרו האדם הנמצא שם, תהיה היא, האשה, "הבאה", ואולם כאשר אותו איש עזב הבולשת, שגרם לבריחת בעלה, היא מתפרצת ו"עושה חשבון" עם כל העורלם. זהו אחד המומנטים המזעזעים של המחזה, כאשר אשה חלשה חסרת אונים ומטופלת בתינוק רך עומדת מול החברה. כל המחזה בנוי בצורה מציאותית ביותר והשריה היא כה טבעית עד כי אין מרגישים כלל כי נלכד כאן הצגה אופיראית, אשר בדרך כלל אין בה קשר אורגני בין המוסיקה והטקסט.

מנוטי הוא כיום בן 37. הוא בא לאמריקה מאיטליה בהיותו בן 6, גדל באמריקה ולמד שם. שתי היצירות הקודמות שלו שנתפרסמו מאד אף הן היו "המדיום" ו"הטלפון". בחוגים המוסיקליים קוראים למנוטי "המטורף", אך הכל מסכימים, כי אכן גאון הוא מנוטי זה.

מלבד שלשת הכשרונות המצויים אצל מנוטי (הקומפוזיטור, המחבר, הכותב) הרי הוא גם אדם בעל אופי... כבר הצינו למנוטי להסריט את ה"קונסול", אולם הקומפוזיטור לא חתם על חוזה עם הוליווד, משום שמלכי הברזיקשו להכניס שינויים מסוימים בתוכן היצירה. כמו כן דחה מנוטי כספר הצעות מבירת הסרטים משום שלא רצה לשעבד את אמנותו ל"ליטוש הדק" של הגירסא הפילמאית, אשר בה משמש החישוב המסחרי יסוד לא פחות חשוב מאשר הגישה האמנותית.

מאצעים בשוטמקוביץ

איגוד הקומפוזיטורים הסובייטים התלונן ב"פרבדה" על עבודתו של דמיטרי שוטמקוביץ. לדעת האיגוד לא עבד שוטמקוביץ במרץ מספיק בחיבור האופירה המוקדשת למהפכת 1917, "פרבדה" מוסיף שגם איגוד הקומפוזיטורים עצמי התייחס לענין באדישות רבה מדי.

מוסיקה ציבורית

היצירות הבאות הופיעו בשבוע האחרון בתכנית התזמורת הפילהרמונית הסלובקית: קאנטאטא למפלגה הקומוניסטית, קאנטאטא לקלמנט גוטוואלד (ראש הממשלה), ברכה לסטאלין.

דויד שרעבי וחוק החינוך

(המשך מעמוד 6)

שאלנו את אחת הסמנכ"סות מה דעתה על המקצוע, והיא ענתה: "המוררות פטרות מגיוס של שנתים", יותר לא שאלנו אותה.

עיריית ת"א ומשרד החינוך

הסכסוך בין עיריית תל-אביב ומשרד החינוך הוא פשוט: משרד החינוך תובע את קיום החוק, ועיריית תל-אביב איננה יכולה. יש בתל אביב 1178 מורים, ודרושים עוד חמש מאות. יש בתל אביב 61 בתי ספר, ודרושים עוד חמשים.

תל אביב מספקת לתלמידיה כשלוש מאות ועשרים אלף ספרי לימוד בשנה חנם, ותשע מאות אלף מחברות. מניין ימצא התקציב להגדלת הריש? נקל להגיד "חינוך חובה", היש בידני לבצע?

מתוך התקציב השנתי החדש של עיריית תל אביב, שהוא 6.6 מיליון לירות, הוקצו למעלה משנים ורבע מיליון לירות לחינוך. הנוכל לשלם יותר? מדוע לא חשבו על כך חברי הכנסת הנכבדים לפני שהחליטו מה שהחליטו? מוטב היה להם לעסוק בשעת הויכוח הראשון פחות בהתנצחות מפלגתית ויותר במספרים יבשים.